

Obsah

Seznam tabulek, obrázků a příloh	12
Seznam použitých zkratk	14
Úvod (<i>Dagmar Dzúrová</i>)	15

ČÁST I: Mládež a návykové látky v evropském kontextu (data ESPAD)

1. Užívání návykových látek mládeží v Česku a Evropě (<i>Ladislav Csémy</i>)	20
1.1. Úvod	20
1.2. Projekt ESPAD: metodologické přístupy	20
1.3. Trendy v užívání návykových látek mládeží v Česku	21
1.3.1. Kouření cigaret	21
1.3.2. Pití alkoholických nápojů	21
1.3.3. Užívání nelegálních drog	22
1.4. Užívání návykových látek mládeží v Česku a v Evropě	26
1.4.1. Užívání nelegálních drog v Česku a v Evropě	30
1.4.2. Shrnutí vývoje trendů v užívání návykových látek	31
1.4.3. Rizikové chování a způsob trávení volného času	32
1.4.4. Česko ve srovnání s evropským průměrem	32
1.5. Shrnutí	33
2. Percepce rizika a rizikové chování v Česku a Evropě (<i>Dagmar Dzúrová, Jana Spilková</i>)	35
3. Jakou roli hrají v Česku faktory rodinného, školního a geografického prostředí? (<i>Ladislav Kázmér, Dagmar Dzúrová, Ladislav Csémy, Jana Spilková</i>)	38
3.1. Úvod	38
3.2. Teoretická východiska	38
3.3. Data a metody	39
3.4. Analýza a diskuse	39
3.5. Shrnutí	41

ČÁST II: Sonda do zdravotně rizikového chování české mládeže (vlastní on-line šetření)

Charakteristika šetření	46
4. Jak si stojí čeští teenageři? Prevalence rizikového chování (Michala Lustigová, Dagmar Dzúrová)	49
4.1. Prevalence kouření cigaret	49
4.2. Prevalence konzumace alkoholických nápojů	49
4.3. Prevalence užívání marihuany	51
4.4. Syndrom rizikového chování	52
4.5. Výskyt zdravotně rizikových faktorů a syndromu rizikového chování podle vybraných ukazatelů	52
5. Na geografii záleží: kvalita prostředí v zázemí školy (Michala Lustigová, Přemysl Štych)	59
5.1. Percipovaná kvalita prostředí	59
5.2. Objektivní kvalita prostředí	60
6. Syndrom rizikového chování: co posilovat, co oslabovat? (Dagmar Dzúrová, Ladislav Csémy)	64
6.1. Teoretická východiska	64
6.2. Odhad faktorů pomocí analýzy rozhodovacích stromů	66
6.2.1. Doména rodinné zátěže	66
6.2.2. Doména percipovaného fyzického prostředí v zázemí školy	66
6.2.3. Doména percipovaného sociálního prostředí	66
6.2.4. Doména osobnostní	67
6.2.5. Doména urbanisticko-geografická	70
6.3. Shrnutí	70
7. Fyzické prostředí domova a školy: případová studie – Praha (Jana Spilková, Michal Pitoňák, Dagmar Dzúrová)	72
7.1. Teoretické zarámování – kvalita fyzického prostředí a zdraví	72
7.2. Data a metodologie studie	74
7.3. Výsledky dotazníkového šetření mezi pražskými náctiletými	76
7.4. Terénní šetření charakteristik prostředí jednotlivých škol	79
7.5. Výsledky terénního šetření charakteristik jednotlivých školních prostředí – lokální kontext ..	80
7.6. Diskuze	81
7.7. Shrnutí	82

ČÁST III: Kapitoly expertů: praxe a politika v Česku

8. Cesta ke zdravému městu: příklad dobré praxe (<i>Nina Nováková</i>)	86
8.1. Šance a povinnosti municipalit v prevenci rizikového chování dětí a mladistvých	86
8.2. Komunitní plány	86
8.3. Účast mladých při přípravě i realizaci	86
8.4. Zdravé prostředí školy	86
8.5. Co zmůže municipalita	87
8.6. Podpora environmentální výchovy, trávení volného času, bezpečnost veřejných prostor, mezigenerační kontakt	87
8.7. Nízkoprahová centra pro děti	87
8.8. Co ještě obec může	88
9. Přehled současné politiky v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v Česku (<i>Eva Tušková</i>)	89
9.1. Úvod	89
9.2. Systém primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v gesci Ministerstva vnitra	89
9.3. Politika školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže	90
9.4. Politika primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v resortu zdravotnictví	92
10. Problematika podpory veřejného zdraví v Česku (<i>Lidmila Hamplová, Jana Lanžová</i>)	94
10.1. Vývoj podpory veřejného zdraví v Česku	94
10.2. Dotační program Národní program zdraví – projekty podpory zdraví (NPZ–PPZ)	96
10.3. Dotační program Národní program řešení problematiky HIV/AIDS	96
10.4. Podmínky poskytování dotací z obou dotačních programů MZ ČR	97
10.5. Nejčastější nedostatky spojené s předkládáním žádostí o příspěvek z obou dotačních programů	98
10.6. Vyhodnocení efektivity podpory zdraví financovaných z projektů	99
Závěr (<i>Dagmar Dzúrová</i>)	101
Summary — Health-risk behaviour among Czech adolescents	105
Přílohy	109

